

මෙතේ බුදු සිරිත

—: හෙවත්:—

අනාගත චංගය.

නමෝ තසං භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

සමාරම්භය.

සිකල ගුණනිධාන වූ කරුණාවෙන් සිතිල් වූ¹ හෘදය ඇති ප්‍රඥ නැමැති ප්‍රදීපයෙන් දුරුකරණ ලද මොහකිකාර ඇති, දෙවි මිනිසුන් සහිත ලොවට එක ගුරුවූ, මහර්ෂිවූ අභ්‍යාවක සමුපෙන බ්‍රහ්මඤ්චර විහිදුවන්නාවූ, ඉභ්‍යාවකිභ්‍යයෙහි නිර්විකාරීවූ, තිලෝගුරු සමයක් සම්බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් බුබුචංග දෙශනාවසාන යෙහි දම්සෙනෙවි සැරිසුන් මහතෙරුන් වහන්සේගේ ආරාධනාවෙන් ආකාශයෙහි රුචන්සක්මනක් මවා එහි සක්මන් කෙරෙමින් සිට වදාලා වූ අනාගතචංග දෙශනාව ත්‍රිසිංහලාධිපතිවර, නව රත්නාධිපති අසරණ සරණ කරුණා නිධාන, යාවක ජන පාරිජාන ප්‍රඥාජනබඩු, ප්‍රජාසංරක්ෂණ ප්‍රවීණ නිර්ජිත පුෂ්පකෙතු රූප සෞඤ්ඤයී, අර්ථාජන චිත්තාමණි, සකලකලාලායයී, අනවරත දාන ධාරා ප්‍රවාහ, සකල සත්ත්ව නෙත්‍රොක්කව ශාසනාභිවාසීකර සකල ගුණගුණාගරණ විභූෂිත දෙහ, රාජ කුලාභිර පුණීවන්ද්‍ර, රාජ මණි මකුට රසමිරඤ්ජන පාද පීඨ, රාජකුලයෙබර, රාජවංශ සිඛාමණි රාජකුල ප්‍රදීපායමාන සවිච්ඡුමාක්‍රාන්ත සකල භූමණ්ඩල, දාන ශීලාද්‍යුතෙනක ප්‍රකාර පුණ්‍යසමහාර සම්පූණ්ණ සන්තානොපෙන දෙවෙනි පණ්ඩිත පරික්‍රමබාහු මහරජ්ජරුවන්ගේ ආරාධනාවෙන් සවදෙශවාසීන්ට වැඩ පිණිස සවහාභාවෙන් ප්‍රකාශකොට කියමි. ඒ මා කියන්නාවූ අනාගතචංග දෙශනාව සත්පුරුෂවූ සියලු සතුයෙහි!² කන් නමා සිත් යොමා සාවධානව අසවු.

තවද, මේ අනාගතවංශ දෙයනාව කවරෙකු විසින් දෙසන ලද්දේද? කොතැන්හිදී දෙසන ලද්දේද? පසුව මහාප්‍රශ්න. කවර කලෙක දෙසන ලද්දේද? කුමක් පිණිස දෙසන ලද්දේද? කවර කෙනෙකුගේ ආරාධනාවෙන් දෙසන ලද්දේ ද? යි යන මේ ප්‍රශ්නයන් පස්දෙනාගේ විසඳීම කොට වණිනා කටයුතු.

එහි කවර කෙනෙකුත් විසින් දෙසන ලද්දේද? යන්නෙහි සියලු ධර්මයෙහි අස්ඛලිතව පවත්නා ඥානගති ඇති, චතුෂ්චේශාරද්‍ය විශාරද වූ, ධර්මරාජ වූ ධර්මසාමි වූ සඵල වූ සම්මුද්‍රර්ඡනන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේය.

කොතැන්හි දී දෙසන ලද්දේද? යන්නෙහි කිඹුල්වත්නුවර නිග්‍රොධාරාමයෙහි ඉතා සිත්කලු වූ දැකුම් ඇති රුවන් සක්මන සක්මන් කරන්නාවූ සඵලයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද.

කවර කලෙක දෙසන ලද්දේද? යන්නෙහි බ්‍රහ්මවංශදෙයනාව¹ සාතයෙහි දී දෙසන ලද්දේය.

කුමක් පිණිස දෙසන ලද්දේද? යන්නෙහි කාමොසාදී චතුරොසයෙන් නික්මයාම පිණිස දෙසන ලද්දේය.

කවුරුන්ගේ ආරාධනාවෙන් දෙසන ලද්දේද? යන්නෙහි දහම් සෙනෙවි සැරියුන් මහතෙරුන් වහන්සේගේ ආරාධනාවෙන් දෙසන ලද.

මෙපමණකින් කවර කෙනෙකුත් විසින් දෙසන ලද්දේද යනාදී වූ ප්‍රශ්න පසු විශේෂයෙන් ප්‍රකාශ නොවන්නේය. එසේ හෙයින් ඒ ප්‍රශ්නයන් පස්දෙනාගේ විසඳීම යන මේ මතු කියුන් නාවූ ක්‍රමයෙන් දැනගන්නේය.

එහි “කවර කෙනෙකුත් විසින් දෙසන ලද්දේද” යන්නෙහි යම් සඵල කෙනෙකුත් වහන්සේ මේ කල්ප ප්‍රථම ප්‍රශ්නය. යට සාරාසංඝ්‍ය කප්පලක්කයකින් මත්තෙහි අමරවතී¹ නම් නුවර සුමේධ නම් බ්‍රාහ්මණ කුමාරව අක්‍ෂර ලිඛිතාදී වූ සියලු ශිල්පයෙහි නිපුණතාව පැමිණ දෙමවුපියන්ගේ ඇවෑමෙන් නොයෙක් කෙලවරන් වසා පරි

තත්‍යානුකූල කොට ප්‍රසාදිතවුවේත් පැවිදිව නිමාලය වනගෙහි වෙසෙමින් පසුවාහිඳු අභ්‍යන්තරාසන්නි උපදවා ආකාශයෙන් යන්නාහු දීපබිකර සමීඥයන් වහන්සේ සුදගීන මහා විහාරයෙන් නික්ම රඹුණම් නුවරට වඩනා සඳහා ම. එළිකරන්නාවූ මහාජනයා දැක ඒ සුමේධ තාපසයෝ තමන්ටත් එක් ප්‍රදේශයක් ඉල්වාගෙන ඒ මාගීප්‍රදේශය සරහා නිමවන්නාට පළමුකොට වැඩියාවූ සමීඥයන් වහන්සේට තමන් ගෙයක් කොට මඩ මත්තෙහි අතුට “සමීඥයන් වහන්සේ සාරලක්‍ෂයක් ක්‍ෂීණාශ්‍රවයන් වහන්සේ හා සමග මඩ නොමැඩ මාගේ පිට මැඩගෙන වඩනාසේක්වා”යි සිතා වැද නොන්නාහුය.

දීපබිකර සමීඥයන් වහන්සේ ඒ සුමේධ තාපසයන් දැක ලාම මේ තෙමේ බුඩ්ධිකුරයෙකැයි ආනගතයෙහි සාරාසංඛ්‍යා කල්ප ලක්‍ෂයකින් කෙළවර ගොනාම නම් බුදුවන්නේ යයි විවරණ දී වදාළසේක. ඒ සමීඥයන් වහන්සේට මෑත භාගයෙහි කොණ්ඩකුඳය, මඬගලය, සුමනග, රෙවතග, සොභිතග, අනොමදසසීග, පදුමග, නාරදග, පදුමුත්තරග, සුමේධග, සුජාතග, පියදසසීග, අභ්ථදසසීග, ධම්මදසසීග, සිඬත්ථග, නිසංග, පුසංග, විපසසීග, සිඬිග, වෙසංභුග, කකුසකුග, කොනාගමනග, කසංපග යන ලොව බවුලවා උපන්නාවූ තෙවිස්සක් පමණ සමීඥයන් වහන්සේ සමීපයෙන් ලබන ලද විවරණ ඇතිව දසපාරමිතාග, දසඋපපාරමිතාග, දසපරමාණී පාරමිතාග යන සමත්තිංශත් පාරමිධම්මයන් පූරණය කොට වෙසංඝනරාතම භාවයෙහි සිට මහිකම්පා කරවමින් මහදන් දී පුත්‍රදාරාවත් පරිත්‍යාග කොට ආයු කෙළවර තුසිත දිව්‍ය ලොකයෙහි ඉපැද එහි ආයු පමණින් සිට දසදහස් සක් සක්වල දෙවියන්¹ රැස්ව සිට:-

“කාලොයං තෙ මහාවීර, උපපජ් මාතු කුයවජි.
සදෙවකං භාරයනොතා, බ්‍රජ්ඣසු අමනංපදං.”

සී යාඤකරණ ලදුව පසුවමහා විලෝකනය කොට එයින් චූතව ශාක්‍යරාජ වංශයෙහි ප්‍රතිසංකී ග්‍රහණය කොට එහි මහසෑපත් විදිමින් ක්‍රමයෙන් සොදුරුවූ ශෞචනයට පැමිණ; තුන් සතුටට සුදුසු වූ තුන්පායෙහි දිව්‍යලෝකයක් වැනිවූ රාජ්‍යශ්‍රී අනුභව කෙරෙමින් උසත් කෙළියට යන වේලෙහි ක්‍රමයෙන් ජණිණ, ව්‍යාධි, මාන සංඛ්‍යාතා මු දෙමුණුකින් තුන්දෙනා දැක සංවේගයට

1 දෙවියන් විසින්

පැමිණ, වැලක සතරවෙනි වාරයෙහි ප්‍රවුස්ත දෑපය දැක ප්‍රවුස්තාව
 යහපතැයි මහණවීමට සිත් උපදවා උයනට ගොස් එහි දවස් යවා
 මගුල් පොකුණු තෙරෙහි දී කපුවෙස් ගෙණ ආවා වූ විශ්වකම්භී දිව්‍ය
 පුත්‍රයා විසින් සරහා පිළියෙල කරණ ලද්දහු ගුහුල කුමාරයන්
 උපන් නියාව අසා සෙනහ බලවත් බව දැන යමිනාක් මේ සෙනහ
 බකිනය මතු මත්තෙහි වඩාගෙණ නොයන්නේ වී නම් එයට
 පළමු කොටම ඒ සෙනහ බකිනය සිද්ධි යි සිතා සවස නුවරට වද
 නා වූ බොධිසත්තයෝ:-

“නිබ්බුතා නුත සා මාතා, නිබ්බුතො නුත සො පිතා
 නිබ්බුතා නුත සා නාරී, යස්සායං ඊදිසො පතී”-සී-

කිසාගොනම් නම් බිසවුන් විසින් කියන ලද මේ ගාථාව අසා
 මම මැ විසින් නිබ්බුතපදය අස්වන ලද්දෙමි යි මුක්තාහාරය
 ගලවා ඒ බිසවුන්ට යවා තමන්ගේ මාලිගාවට වැද ශ්‍රී යහන් මසා
 කයෙහි හුන්නාහු නිද්‍රාවට පැමිණියාවූ නාටකසත්‍රීන්ගේ තැනනීම්
 නන්දෙඩවීම් දත්තැවිලි ආදී වූ නොයෙක් විප්‍රකාර දැක සසර කළ
 කිරුණාවූ සිත් ඇතිව ජනන නම් අමාත්‍යයා ලවා කන්ධක නම්
 අභයා ගෙන්වා ගෙණ ඔහු පිටට පැනනැගී ජනන නම් අමා
 ත්‍යයා හා සමග දසදහසක් සක්වල දෙවියන් විසින් පිළිවරණ
 ලදුව මහබිහික්මන් නික්ම අනොමා නම් ගංතෙරදී මහණුව,
 ක්‍රමයෙන් රජගහානුවරට ගොස් පිළිවෙලින් එහි පිටුසිඟා ඇමිද
 පාණ්ඩව නම් පළිත සම්පයට පැමිණ¹ එතැන්හි දී බිම්සර රජ්ජුරු
 වන් විසින් රාජ්‍යයෙන් පැවැරූ කල්හි ඒ රාජ්‍යය ප්‍රතික්ෂෙපකොට
 ආලාරකාලාමය, ලද්දකගමපුත්‍රය යන තාපසවරුන් දෙදෙනා
 සම්පයට ගොස් ඔවුන්ගේ සමය පරීක්ෂා කොට එහි සාරයක්
 හුදුවූ හෙයින් කළකිරුණාවූ සිත් ඇතිව, එතැන් පටන් සාපුරුද්
 දක් මුළුල්ලෙහි අනන්‍ය සාධාරණ වූ දුෂකරක්‍රියා කොටවෙසක්මය
 මැදිපොහෝ දිනයෙහි උදයන සුභ්‍යා නම් සිවුදව විසින් දෙන
 ලද අසමනන කෂීර පායාසය තෙරඤ්ජරා නම් ගඟහානිරයෙහි දී
 වලඳු තලිය උඩුගං බලා හැර ගංතෙර සල්වෙනෙහි දිවා චූෂාර
 කොට සවස් වේලෙහි සොභීය නම් බමුණකු විසින් දෙනලද
 හිතණ අට්ඨවක් ගෙණ යනු සුයාම සනතුමිතාදී වූ නොයෙක් දෙවි
 යන් පඤ්චාභිතික වූ තුය්‍යිතාදයෙන් හා පරසතු මදුරා මල් ආදී
 යෙන් පුෂ්පත්කාර කරන්නට පටන්ගත් කල්හි; මහකෙල නම්
 නා රජ්ජුරුවන් විසින් සතුති සොෂා පවත්වන්නට පටන්ගත්

ප්‍රථම ප්‍රශ්නය.

කල්හි; බෝමැඩට පැනනැගී හි තණ සලා පැනනැගොවු තුදුස් රියන් වජ්‍රාසනාරූඪව යමිතාක් සමසක් සමෝධිඥනය සමධි ගමය නොකෙළෙමි විමි නම් 'ඒ' තාක් මේ පය්ඝියෙන් නැගී නොසිටිමිසි ප්‍රතිඥකොට නැගෙනහිරට මුන ලා වැඩි හිඳ හිරු අසා යට යන්නාට පළමුකොට ම සපරිවාර මාර පරාජය කොට ප්‍රථම යාමයෙහි පූජේනිවාසානුසමානිඥනය ද, මධ්‍යමයාමයෙහි චුති උත්පතති දෙක දන්නා දිව්‍යඤ්ඤාභරනිඥනය ද, පශ්චිමයාම යෙහි මාදශාඛග ප්‍රතිත්‍යසමුත්පාදය ද අනුලොම ප්‍රතිලොම වශ යෙන් සමමග්ගිය කෙරෙමින් ආනාපාන චතුර්විධ්‍යානයට සම වැද එයින් නැගී පඤ්චසකකුයෙහි උදයව්‍යය වශයෙන් සමපණස් ලකුණු දෑ ගොනුභුඥනය දක්වා විදගීනා වඩා ආය්ඝියාගීයෙන් සකලකෙලයෙන් තසා අරුණ නැගෙන වේලෙහි **සඵඤ්ඤාඥ නය** ප්‍රතිවෙධය කොට ප්‍රිති වෙගයෙන් "අනෙක ජාති සංසාර." යනාදීන් උදන් ඇනුසේක.

ඒ භාග්‍යවත් වූ නිකෙලගි වූ සමසක් සම්බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් මේ **අනාගත වංශය** දෙසන ලද්දේය. මෙපමණකින් කවර කෙනෙකුත් විසින් දෙසන ලද්දේද යන මේ ප්‍රශ්නය විශෙෂ යෙන් විසඳන ලද්දේය.

කොතැන්හි දී දෙසන ලද්දේද? යන්නෙහි ඉක්බිත්තෙන් ලබන ලද **සඵඤ්ඤාඥන** ඇති ඒ සඵඤ්ඤන්

මිනිය ප්‍රශ්නය. වහන්සේ බොධිද්‍රුම සම්පයෙහි ම සත්සති

යවා ඉකුත්කොට අවවැනි සප්තාහයෙහි අජ පාල න්‍යග්‍රොධ වාක්‍ෂ මූලයෙහි වැඩ උත්සේක් තමන් වහන්සේ විසින් ප්‍රතිවෙධ කරණ ලද ධර්මය ගැඹුරු බව සැලකීමෙන් දෙශනාකිරීමට මනෙකසාහ වන බවට පැමිණ දසදහසක් සක් වල මහාබ්‍රහ්මයන් පිරිවර කොට ඇති සහමපතී මහාබ්‍රහ්මයා විසින් "නසසති වත හො ලොකො, විතසසති වත හො ලොකො" යනාදීන් ධර්මදෙශනාවට ආරාධනා කළ කල්හි බුධිවක්‍ෂ්‍යසින් ලොව බලා වදාරා බ්‍රහ්මාදි ධර්මයන් පිළිගෙන පළමුකොට මම කව රේක්හට ධර්මදෙශනා කෙරෙමි දෙහෝ සි බලා වදාරණ සේක් ආලාරකාලාමයන් හා උද්දකරාම පුත්‍රයන් කලුරිය කළ නියාව දූත **සස්වගමහණුන්** වහන්සේ තමන් වහන්සේට නොයෙකුත් පරිද්දෙන් උපකාරී නියාව සිහිකොට හුනස්තෙන් නැගී කසිපුර යට වඩනාසේක් අතර්මග දී **ලිපික** නම් ආජිවකයක්හු හා සමග කථා කොට ඇසළ මස පුණ්‍යපොහොය ලද දවස් බරණැස් නුවර

ඉසිපතන නම් මිහදායෙහි පස්වග මහණුන් වහන්සේ වසන්නාවූ ස්ථානයට පැමිණ නුපුදුපු වූ ආවුසොවාදාදී වූ ව්‍යවහාරයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නාවූ ඒ භික්ෂූන්වහන්සේට තමන් වහන්සේ වුදු වූ නියාව කියා ගිවිස්වා අසද්දා, කොණඩාසද්දා මහතෙරුන් වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති අටලොස් කෙළක් බ්‍රහ්මයන් සබ්බමානික පානය කරවමින් දම්සක් පැවතුම් සුත්‍රදෙශනාව කොට පවත්වන ලද උතුම්වූ දම්සක් පැවතුම් ඇති ඒ සඵඤ්ඤාත් වහන්සේ ඇසල මස අවවිසේනියෙහි ඒ සියලු පස්වග මහණුන් වහන්සේ අභීත් ඵලයෙහි පිහිටුවා එදවස් යස කුලපුත්‍රයන්ගේ අභීත්ඵලයට උප නිශ්‍රය සමාඝිය දැක රාත්‍රිභාගයෙහි කළකිරි ප්‍රාසාදය හැර නික් මෙන්නාහු මෙසේ වර! යස! යසි කියා කැඳවා එම රාත්‍රි භාගයෙහි ශ්‍රොතෘපතනී ඵලය හා දෙවැනි දවස් අභීත්ඵලයට පමුණුවා අන්‍යවූන් ඒ යස කුලපුත්‍රයන්ට යහළුවු සුපුපණස් දෙනෙකු එහි භික්ෂුභාවයෙන් පැවිදි කරවා අභීත්ඵලයට පමුණුවා මෙසේ ලොකයෙහි එක්සැටක් රහතුන්වූ කල්හි වැස නිමවන ලද වස් ඇතිසේක්වස් පවරා, මහණෙනි! ඒ ඒ තැන්හි වාරිකා කරවයි කියා සැටක් පමණ භික්ෂූන්වහන්සේ ඒ ඒ දින යවා තමන්වහන්සේ උරුවේලාවට වඩනාසේක් අතර මග කප්පාහික වනසණ්ඩමයා යෙහි දී හඳුවහි රාජකුමාරවරුන් තිස්දෙනෙකුට ධම්මදෙශනා කළ සේක. ඔවුන් අතුරෙන් ඇමට කෙළවර රාජකුමාරයෝ හෝවූන් වූහ. ඇමට වැඩිමාලු රාජකුමාරයෝ අනාගාමී වූහ.

ඒ තිස්දෙනා එහිභික්ෂුභාවයෙන් මහණ කරවා ඒ ඒ දින යවා උරුවේලාවට වැඩ තුන්දහස් පන්සියයක් ප්‍රාතිහායකයන් දක්වා උරුවේලකාශපයන් ප්‍රධාන කොට ඇති තුන් බැ පටිල යන් හා දහසක් පටිලයන් විනයනය කොට එහිභික්ෂුභාවයෙන් මහණ කරවා ගයාගිඪියේ හිඳුවා ආදිනතපටියාය සුත්‍රදෙශනාවෙන් අභීත්ඵලයෙහි පිහිටුවා ඒ දහසක් රහතුන්වහන්සේ විසින් පිරිවරණලදුව “බිම්බර රජ්ජරුවන්ට දෙනලද ප්‍රතිශ්‍රව මුදම්” සිසිකා රජගහනුවර ලඟිවන නම් උද්ඝාතයට වැඩ “සඵඤ්ඤාත් වහන්සේ වැඩසේක” යනු අසා එක්ලක්ෂ විසිදහසක් පමණ බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන් හා සමග සම්පයට ආවා වූ රජ්ජරුවන්ට මිහිරිවූ ධම්මදෙශනා කරණසේක් රජ්ජරුවන් හා සමග එක්ලක්ෂ දසදහසක් දෙනා සෝවාන් පෙලෙහි පිහිටුවා දසදහසක් දෙනා සරණ සිලයෙහි පිහිටුවා දෙවෙනි දවස් ශක්‍රදෙවෙඤ්ඤාත් විසින් මුනවක වෙශයක් ගෙනැ:-